

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR MALÍŘSTVÍ 1

PAINTING STUDIO 1

SBORNÍK: AŽ JÁ BUDU VELKÁ

COLLECTION: WHEN I AM OLDER

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

AUTHOR

ANNA FIEDLEROVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

MgA. MARIE ŠTINDLOVÁ

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 – 9
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 10 – 18

TEXTOVÁ ČÁST

Potřebuje zažít. Upeče buchtu, namaluje obraz. Kvetě keř, kvete ona, kvete obraz, kvete truhla. Sází stromy, pomoc v domácnosti je pro ni důležitá. Zaváže si zástěru. Sbírá do mysli, do košíku, do mísy, do dlaní. O děvčeti, které chtělo být velké, chtělo „*dojit čtyři krávy a pátýho bejka.*“ Ironie v písni je pro mě podstatná, to nevědomí, že nemůžu dojit býka. Spojuji to se svým vlastním životem s mými představami o něm. Kdo je selka? Postupně jí svlékám kousky jejího oděvu a dostávám se na dřev její bytosti. Hledání selky, hledám pod postelí, v tramvaji, hledání v mysli.

Jaro, léto, podzim, zima. Prvně odchází z domova a pak se do něj vrací. Hledám ideál selky, nacházím ho a zase ztrácím.

V kontextu současného umění vnímám větší otevřenost jak společnosti, tak tvůrců k osobním tématům. Společnost tato témata přijímá a respektuje je. Všeho s mírou! Jen naznačuji, co se ve mně děje a co může prožívat každý, každá z nás. Otiskuji do díla sebe samu. Autobiografické prvky propojuji s fiktivním příběhem selky. Selka vychází z lidové písně „*Až já budu velká*“¹. Díky humornému pojetí písně se i do mého příběhu otiskuje ironie a humor. Tato nadsázka se vznáší nad těžkým osudem odchodu z domova a hledání nového. Selka jako průvodce a rádce. Selka jako sen, touha a cíl. Vytvářím tak *Sborník: Až já budu velká*. Jaro, léto, podzim, zima a znovu. Sbírám, trhám, pečtu, sázím, odhazuji, odjíždím a zase se vracím. Sborník plný obrazů, kreseb, fotografií, pocitů, textů, vzpomínek, ovoce, koláčů a práce.

Litografický seminář Jany Hubatkové² mi umožnil proniknout do spletité grafické techniky litografie. Díky této zkušenosti jsem mohla více pochopit možnou hloubku obrazu a barevné propojení při soutisku. Semestrální stáž pod vedením irského umělce Justina Fitzpatricka³ byla pro mou tvorbu velmi důležitá. Mohli jsme společně diskutovat nad postupy, jak vytvářet obraz. Jeho zahraniční pohled na umění měl významný vliv na můj další rozvoj. Roční stáž na UMPRUM v Praze pod vedením Edith Jeřábkové, Isabely Grosseové a Dominika Langa⁴ mi pomohla se lépe zorientovat v současném umění, jak propojovat umění se společností a diskutovat nad společenskými problémy. V letním

¹ JELÍNKOVÁ, Zdenka. Dětské hry, říkadla, písně a popěvky z Horácka. I. *Říkadla: Metodický materiál pro účastníky školení pro vedoucí dětských folklorních souborů v Třebíči*. Třebíč: OSK B. Václavka, 1983, s. 20–22.

² *Litografický seminář*. Jana HUBATKOVÁ. UMPRUM, 2020.

³ *Stáž, ateliér Hostujícího umělce*. Vedoucí Justin FRITZPATRICK a Asistentka Sláva SOBOTOVIČOVÁ. UMPRUM, 2019. – *Justin Fitzpatrick*, <http://www.seventeengallery.com/artists/justin-fitzpatrick/>, vyhledáno dne 28. 4. 2021.

⁴ *Stáž, ateliér Sochařství*. Vedoucí Edith JEŘÁBKOVÁ a Isabela GROSEOVÁ a Dominik LANG. UMPRUM, 2020–2021.

semestru 2019/2020 jsem konzultovala s umělkyní Lenkou Vítkovou⁵. Dále probíhaly průběžné konzultace s teoretičkou Luciou Fišerovou.⁶

S oblibou pozoruji rukopis Jiřího Šalamouna.⁷ Publikace *Jiří Šalamoun or Imaginable Views of the World* mi byla inspiračním zdrojem v období jara 2020. Můj pohled na malování proměňuje i Sternova publikace *Malování jako hra a přirozená stopa*.⁸ K vzdělávání se v české feministické problematice mi posloužila publikace *Nové čtení světa I./feminismus devadesátých let českýma očima*.⁹

Televizní seriál *Byli jednou dva písaři*¹⁰ je pro mě zajímavým příkladem, jak tvořit humorný příběh a silný obraz. Černobílý snímek, vyprávějící příběh o dvou písařích, kteří se vášnivě rozhodli strávit zbytek svého života na venkově. Poetické rozhovory, které mezi sebou vedou dva písaři v prostředí francouzského venkova, tvoří zajímavý kontrast. Byl mi inspirací hlavně pro práci se zahradníkem, na kterou jsem plynule navázala s tématem selky. K dílu *Byli jednou dva písaři* se i nadále vracím. Některé snímky od režiséra Karla Kachyní¹¹ vnímám jako dobrý obrazový inspirační materiál.

Cílem práce je vytvoření pomyslného sborníku. Shrnout události, které se selce staly za celý rok. Vytvoření řady kreseb, které budu instalovat na stěny Galerie mladých v Galerích TIC v Brně. Po roční pauze návrat k obrazu, olejomalbě. Důvodem je stabilní ukotvení ve vlastním ateliéru. Průběžná fotografická dokumentace. Dokumentace nejen zhotovených děl (potřeba kvůli distančnímu studiu), ale dokumentace i prostředí, kde práce vzniká. Také ale zařazuji do fotografií i momenty sběru ovoce, rodinné sešlosti, přírodu, město a mou domácnost. Díky tomu se díla dostávají do kontextu, ve kterém vznikala, a předávají divákovi důvěryhodnější příběh. Důležité je i psaní autorských textů, které nepřímo odkazují na vnější události. Texty mají poetickou povahu a dále mohou do vysvětlovat

⁵ Konzultace. Lenka Vítková. Online, 2020. – Lenka Vítková, <https://www.lenkavitkova.cz/page.php?page=1>, vyhledáno 3. 5. 2021

⁶ Konzultace. Lucia Fišerová. Online, 2021. – Lucia Fišerová, <https://www.artlist.cz/prispevatele-artlistu/lucia-l-fiserova-212/>, vyhledáno 3. 5. 2021

⁷ DRTINA, Luboš. *Jiří Šalamoun: or Imaginable Views of the World*. Praha: BAOBAB, 2015. ISBN 978-80-7515-010-3.

⁸ STERN, Arno. *Malování jako hra a přirozená stopa: Ateliér, malování jako hra a formulace. Přednášky a články*. Malvern, 2019. ISBN 978-80-7530-178-9.

⁹ CHŘIBKOVÁ, Marie, Josef CHUCHMA a Eva KLIMENTOVÁ (eds.), *Nové čtení světa: I./feminismus devadesátých let českýma očima*. Praha: Kosmas, 1999. ISBN 80-902443-6-X.

¹⁰ *Byli jednou dva písaři* [televizní seriál]. Režie Jan ROHÁČ. Předloha Gustave FLAUBERT [kniha]. Československo, 1972. – *Byli jednou dva písaři*, ČSFD.cz, <https://www.csfd.cz/film/71446-byli-jednou-dva-pisari/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021.

¹¹ *Láska mezi kapkami deště* [film]. Režie Karel KACHYŇA. Československo, 1979. – *Láska mezi kapkami deště*, ČSFD.cz, <https://www.csfd.cz/film/4958-lasky-mezi-kapkami-deste/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021. *Sestřičky* [film]. Režie Karel KACHYŇA. Československo, 1983. – *Sestřičky*, ČSFD.cz, <https://www.csfd.cz/film/4974-sestricky/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021.

příběh v díle. Podstatné je i vědomé propojování tvorby s běžným životem. Pečení, sběr, pláč, darování jsou plně propojeny s tvorbou. Cíl je i vyhledávání konzultací s umělci, kteří mě mohou lépe nasměrovat na dané téma. Komisi a divákovi předkládám instalaci v Galerii mladých, ve které se snažím nejlépe předat to, co se odehrává i v zákulisí děl.

Jaro

Začalo to u mě doma na mé zahradě, kde už teď nejsem doma.

Hledám místo, kde spočinout, kam si sednout. Odcházím z domova. Tato věta visí ve vzduchu všude kolem mě, je těžká, ale přece plná očekávání a radosti. V prostředí domova vznikají kresby a malby, které instaluji po zahradě. Vytvářím z malby předmět hry. Kolotoč,¹² ve kterém se všichni točíme, já, Majda, Jenda a Jarča. Na zahradě je opuštěná stará lavička. Potkávám se zde se selkou, vypráví mi o tom, jaké to bude až bude velká. Zapamatovala jsem si od ní písničku, kterou mi zpívala. „*Až já budu velká, bude ze mě selka, budu dojit čtyry krávy a pátýho bejka. Bejk dá mlíko hustý, nadojím ho dosti, budu srážet, budu vrtět jen pro samý mužský.*“¹³ Tato ironicky laděná verze písně vychází z původního textu, který zní: „*Až já budu velká, bude ze mne selka, přijďte k nám, já vám dám hodný ucháč mléka.*“¹⁴ Záměrně si vybírám převzatou a tematicky posunutou verzi, se kterou se setkávám již v útlém věku na Horáckém folklorním souboru Škubánek.¹⁵ Text jsem tedy dobře znala a častokrát jsem si ho i sama zpívala. Inspiruje mě ta milná představa selky, že bude dojit býka. Možná, že ani krávy nikdy dojit nebude. Diskutuji se selkou nad významem její písně a v tom mi mezi prsty uteče celý rok. Jaro, léto, podzim, zima a znova to celé dokola.

Léto a podzim

V létě a na podzim se věnuji sběru. Spíše bych to nazvala takovým hromaděním si věcí. Bez domova se mi špatně žije. Jsem jako cizinec doma. Pomalu se vzdávám svých představ podobně jako selka. Natrhám jablka, šípky, švestky, upeču koláč a namaluji obraz. Koláč a obraz dám své rodině. Sbíráám klasy a vážu je do snopů, které tak ukládám do truhly. Mám v ní už pěknou hromádku pocitů a nálad. Šípky se podobají granátům. Jsou rudě červené, a tak krásné. I když mi potrhaly rukavice, stále je trhám. Navlékám je na šňůrku. Granátové korále dám selce, která má z nich velikou radost.

¹² FIEDLEROVÁ STRAKOVÁ, Anna. Kolotoč, 21. 12. 2020, *YouTube.cz*, https://www.youtube.com/watch?v=oe0s__fOoQ0, vyhledáno 3. 5. 2021.

¹³ JELÍNKOVÁ, Zdenka. Dětské hry, říkadla, písně a popěvky z Horácka. I. *Říkadla: Metodický materiál pro účastníky školení pro vedoucí dětských folklorních souborů v Třebíči*. Třebíč: OSK B. Václavka, 1983, s. 20–22, cit. s. 21.

¹⁴ BARTOŠ, František a Mikoláš ALEŠ, FRYNTA, Emanuel (ed.), *Naše děti: Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poezie, zábavy a hry i společné práce*. Vydání třetí. Praha: Vyšehrad v Praze, 1949, s. 130.

¹⁵ *Folklorní soubor Škubánek*, <http://skubanek.cz/>, vyhledáno 3. 5. 2021.

Zima

Hledám, kdo je selka, kde je selka? Mé i její představy o životě se rozplynuly. Koukám se kolem sebe a sbírám to, jak se selka chová, nebo jak by se chovat měla. Dobrý příklad nacházím ve svém manželovi a v dalších blízkých. Myslím si, že jsem našla to, jak se selka má chovat, proto jí vytvářím čepce a koruny. Zdobím její hlavu a věřím že je to tak správně. Má mysl se zastavuje nad úvahou, pod jakou korouhví stojím. Co mě žene. Proč se selka tak chová? Jako kdyby se každému nad hlavou tyčila korouhev, která označuje jeho plány, představy a přesvědčení. Vidíte jí?

Jaro

Město a jeho ruch. Projížděky v dostavníku. Vyrážíme spolu na cestu. Už nás netrápí sen. Rána od změny domova se pomalu zaceluje a my můžeme v klidu spát.

Tradá a hyjé...

Léto

Zůstaň tady selko já jdu dál.

Volbu malířské techniky беру jako zcela přirozený postup. Zvolené formáty odpovídají stísněným podmínkám v distanční výuce, ale osobně nepovažuji volbu menšího formátu jako problém. Také vnímám jako přirozené a velice potřebné do tvorby zařazovat i autorské texty, dokumentační fotografie a další „všední i nevšední situace“. Do vlivů na můj dosavadní umělecký jazyk bych zařadila Ateliér malířství 1 na pražské AVU pod vedením Jiřího Sopka.¹⁶ Dále pak vliv ruské avantgardní malby, která číší z tvorby Vasila Artamonova.¹⁷ Nechci ani opomenout, že silnou inspirační postavou mi je David Hockney.¹⁸

¹⁶ Jiří Sopko, <https://www.artlist.cz/jiri-sopko-1235/>, vyhledáno 4. 5. 2021.

¹⁷ Vasil Artamonov, <https://www.artlist.cz/vasil-artamonov-245/>, vyhledáno 4. 5. 2021.

¹⁸ David Hockney, <https://www.hockney.com/home>, vyhledáno 4. 5. 2021.

Seznam použitých zdrojů:

BARTOŠ, František a Mikoláš ALEŠ, FRYNTA, Emanuel (ed.), *Naše děti: Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poezie, zábavy a hry i společné práce*. Vydání třetí. Praha: Vyšehrad v Praze, 1949, s. 130.

Byli jednou dva písaři [televizní seriál]. Režie Jan ROHÁČ. Předloha Gustave FLAUBERT [kniha]. Československo, 1972.

Byli jednou dva písaři, *ČSFD.cz*, <https://www.csfd.cz/film/71446-byli-jednou-dva-pisari/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021.

DRTINA, Luboš. *Jiří Šalamoun: or Imaginable Views of the World*. Praha: BAOBAB, 2015. ISBN 978-80-7515-010-3.

ERBEN, Karel Jaromír. *Prostonárodní písně a říkadla*. Praha: Evropský literární klub, 1937.

CHŘIBKOVÁ, Marie, Josef CHUCHMA a Eva KLIMENTOVÁ, ed. *Nové čtení světa: I./ feminismus devadesátých let českýma očima*. Praha: Kosmas, 1999. ISBN 80-902443-6-X.

JELÍNKOVÁ, Zdenka. Dětské hry, říkadla, písně a popěvky z Horácka. I. *Říkadla: Metodický materiál pro účastníky školení pro vedoucí dětských folklorních souborů v Třebíči*. Třebíč: OSK B. Václavka, 1983, s. 20–22.

Láska mezi kapkami deště [film]. Režie Karel KACHYŇA. Československo, 1979.

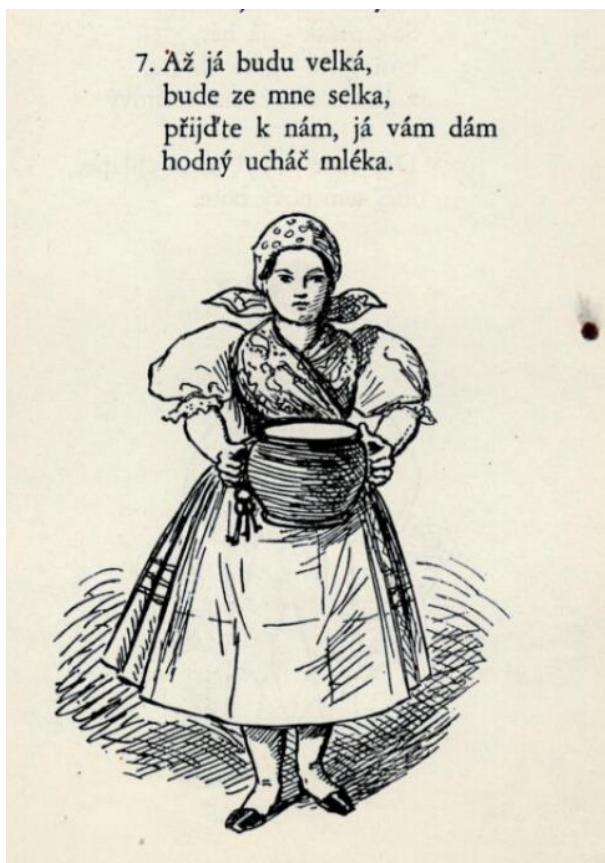
Láska mezi kapkami deště, *ČSFD.cz*, <https://www.csfd.cz/film/4958-lasky-mezi-kapkami-deste/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021.

Sestřičky [film]. Režie Karel KACHYŇA. Československo, 1983.

Sestřičky, *ČSFD.cz*, <https://www.csfd.cz/film/4974-sestricky/prehled/>, vyhledáno dne 30. 4. 2021.

STERN, Arno. *Malování jako hra a přirozená stopa: Ateliér, malování jako hra a formulace. Přednášky a články*. Praha: Malvern, 2019. ISBN 978-80-7530-178-9.

OBRAZOVÁ ČÁST

BARTOŠ, František a Mikoláš ALEŠ, FRYNTA, Emanuel, ed. Naše děti: Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poezie, zábavy a hry i společné práce. Vydání třetí. Praha: Vyšehrad v Praze, 1949, s. 130.

Autorka fotografie Jaroslava Straková, Dolní Březinka, únor 2021

Proces tvorby v rodinném prostředí zahrady, Dolní Březinka, březen 2020

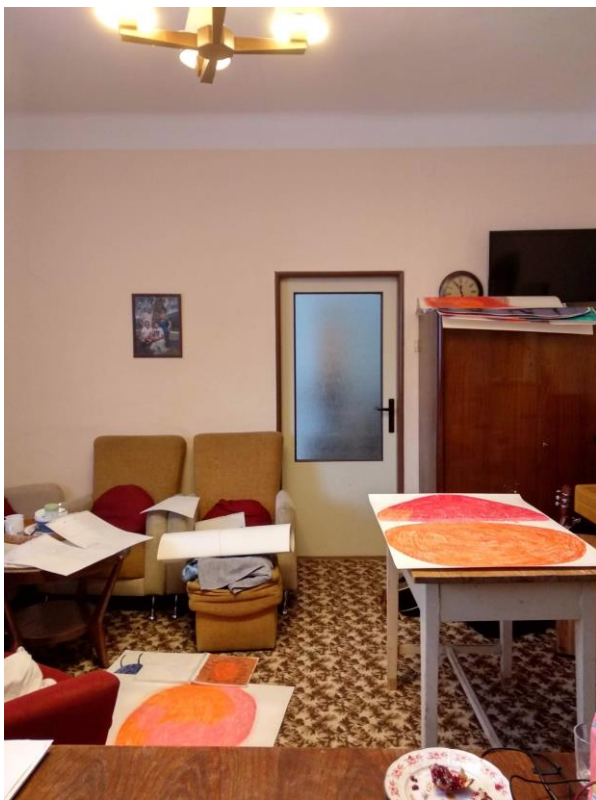
Instalace v zahradě, Dolní Březinka, duben 2020

Screen z videa Kolotoč, Dolní Březinka, březen 2020, https://www.youtube.com/watch?v=oe0s__fOQq0, vyhledáno 3. 5. 2021

Sběr a pečení, Jihlava, říjen 2020

Proces tvorby doma, Jihlava, říjen 2020

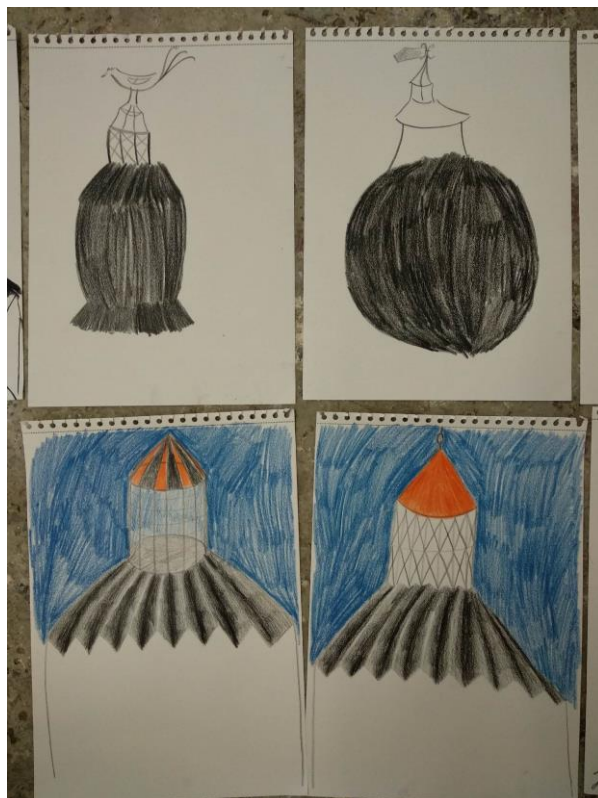
Vernisáž doma s novou rodinou, Jihlava, listopad 2020

Šípek I, kombinovaná technika, 84 × 59 cm, Jihlava říjen 2020

Čepec II, kombinovaná technika, 84 × 59 cm, Praha, prosinec 2020

Kresby korouhve, Praha, prosinec 2020

Deníkové kresby zástěr, březen 2021

Monotypy vozy, Praha, březen 2021
Perník s Jaruškou, Praha, březen 2021

Dostavník I, olej na plátně, 120 × 100 cm, Praha, březen 2021

Dostavník II, olej na plátně, 120 × 100 cm, Praha, duben 2021

Zástěra, olej na plátně, 120 × 100 cm, Praha, duben 2021

Dostavník III, olej na plátně, 120 × 100 cm, Praha, duben 2021